

'Zoete potten kijken'

Ton Thissen

Als de redactie van een maandblad als BIJEN wordt uitgenodigd verslag te doen van – in dit geval – de feestelijke opening van een honingpottententoonstelling (op 15 mei jl. in Fort Vuren, Gorinchem) en om een of andere (plausibele) reden daarop niet ingaat, is dat journalistiek gezien niet in de haak. Men moet het ijzer smeden als het heet is. Met name in de nieuwsgaring. Toch kan een nabeschuiving als een zelfopgelegde straf voor het verzuim, ook zo zijn voordelen hebben. De organisatoren hebben op 16 juni – de dag van dit interview – enige afstand genomen van hun initiatief. Zij zijn er desgevraagd nog steeds heel tevreden over, maar hebben uit het een en ander ook een paar conclusies getrokken.

Ik spreek met een der initiatiefnemers en organisatoren: Gerda Passe aan de Lingsedijk in Gorinchem. Maar niet zonder ook meteen haar maatje in deze te noemen: Trudy van Es. Beiden zijn bijenhoudsters sinds een jaar of acht en bestuursleden van de VBBN-afdeling Gorinchem en omstreken. 'Ik ben nogal biologisch aangelegd' zegt Gerda 'en ik vind dat bijen een toegevoegde waarde hebben. Heel concreet: ze bestuiven mijn fruitbomen in mijn boomgaardje, maar ze voegen ook iets toe aan je leven: je ogen gaan open voor allerlei aspecten van de natuur. Bij kinderen kun je dat goed merken. Ik nodig nog wel eens een schoolklas uit voor een praatje over de bijen in mijn tuin. Als je dan ook nog een pas geschepte zwerm kunt laten zien, maakt dat misschien wel een onuitwisbare indruk'.

Vooraf pottenbakkers

Maar we moeten het hebben over de honingpottententoonstelling van 15 t/m 29 mei in Fort Vuren. Hoe kom je op zo'n idee? Gerda: 'Er was in Vuren bij galerie De Kevers van mevrouw Geri Graafland een tentoonstelling van nestkastjes. Mevrouw Geri Graafland is pottenbakster en geeft daarin ook les. Ook omdat ik al jaren honingpotten verzamel, ontstond het idee iets te doen met honingpotten, keramische potten dus. We schreven aanvankelijk een grote groep professionele keramisten aan. Dat bleek al gauw de verkeerde categorie. Maar via hen kwamen we terecht bij de amateur-pottenbakkers of liever -pottenbaksters: 90% van de uiteindelijke deelnemers bleek vrouw te zijn. De meesten van hen maakten deel uit van een groep

cursisten onder leiding van een professionele pottenbakker met een atelier. De omgeving van Gorinchem was flink vertegenwoordigd, maar ook kwamen er groepen uit bv. Zoetermeer en Wassenaar. Op de tentoonstelling waren zelfs potten uit Frankrijk te bewonderen'.

Regels en eisen

Welke regels waren aan de deelneming en welke eisen waren aan de pot gesteld? 'Wat de deelneming betreft: men moest zich vóór 1 januari 2004 inschrijven en de pot (maximaal 3) op 14 mei 2004 inleveren. Op niet-inlevering stond een sanctie van €20,-. Wie een pot verkocht (prijs door de keramist zelf vast te stellen) diende 20% van de verkoopprijs af te dragen aan de organisatie. Aan de pot waren maar twee eisen gesteld: hij moest gebruikt kunnen worden als honingpot en moest dus van binnen met loodvrij glazuur behandeld zijn'.

Die sanctie van €20,- en die 20% stuitte dat de keramisten niet tegen de borst? 'We hebben er niets van gemerkt. Men wist natuurlijk wel dat we in Fort Vuren ruimte moesten huren en dat de inrichting van de tentoonstelling en de PR daaromheen geld gingen kosten. Bovendien was voor de bezoekers de entree vrij. Als je dit soort zaken vooraf duidelijk uit- en afspreekt, gaat dat meestal goed'.

Saamhorigheid

Tenslotte stonden er op 15 mei 106 potten uitgestald, een mooi resultaat. Wat heeft tot dat resultaat bijgedragen? Gerda: 'Twee dingen, denk ik. Vanaf september 2003 – de start – tot en met 14 mei hebben wij als organisatoren steeds contact gehouden met de keramisten. Telkens weer verschaften wij hun – mondeling of schriftelijk – informatie over de gang van zaken. Zo hielden we het vuurtje aan en hoog. Wat zeker ook bijgedragen heeft zijn onze uitnodigingen om naar onze bijen te komen kijken. Iedereen weet wel zo'n beetje hoe brood gebakken wordt. Een broodtrommel kun je ook zonder een bezoek aan een bakkerij ontwerpen. Bij een honingpot ligt dat toch anders: er is geen sprake van menselijke inbreng bij het maken van het product honing. Het enige wat de imker doet is ontzegelen, slingeren, zeven en vullen. Ik denk dat deze gedachte bij menig keramist inspirerend gewerkt heeft'.

Ze zijn lid van de VBBN afdeling Gorinchem en om-

De tentoonstelling wordt ingericht (foto: G. Passe).

244

streken. Heeft de afdeling nog wat kunnen betekenen voor hun initiatief? 'Op een afdelingavond hebben we om medewerking gevraagd. Een van onze leden, de heer Hak, heeft een medewerkster, Lucienne Bloemendaal, die onze poster heeft bedacht en ontworpen. De heer Hak heeft die vervolgens gesponsord. Dat had ons anders veel geld gekost, want het was een mooie poster, waarvan we overigens zelf de titel hebben bedacht. En ja, wat de vereniging betreft, het vergaat onze vereniging net zoals alle andere, ook niet-bijenhoudersverenigingen: er is in onze dagen weinig saamhorigheidsgevoel en het is moeilijk aan gedreven bestuursleden te komen. Het zit hem in beetje in deze tijd van individualisering. Als het de mensen goed gaat is saamhorigheid vaak ver te zoeken. Toch moeten dit soort initiatieven uitvoerbaar blijven. Het komt dan vaak op een paar mensen neer, maar die ontlene daar wel hun psychisch inkomen aan. En daar is in ons geval niks mis mee'.

Conclusies

Helemaal tevreden dus? 'In ieder geval wel over het aantal bezoekers. 300 in 14 dagen en over hun reacties en over de opening op 15 mei. Er waren zo'n 80 mensen – het merendeel keramisten – bij die opening betrokken. Of liever: die 80 mensen hebben zelf de opening verricht. Een beetje traditioneel misschien met het oplaten van ieder een ballon, maar

toch ... saamhorig waren we wel'.

Is er nog geëvalueerd? 'Ja, zeker. Onze voornaamste conclusies zijn: deze activiteit is herhaalbaar over enkele jaren. De expositie moet dan wat langer duren en tijdens de expositie moet er meer informatie gegeven worden over de bijen en hun honing.'

Napraat

Als het na zo'n anderhalf uur erg gezellig geworden is, wil je het ook nog wel over andere met bijenhouden samenhangende zaken hebben. Bijvoorbeeld over het verschil in imkeren tussen mannen en vrouwen: mannen die voornamelijk technisch imkeren; vrouwen die meer op hun gevoel bijhouden. Zo zijn mannen meer met koninginnenteelt bezig, terwijl Gerda nog nooit een koninginnenteeltster heeft ontmoet.

Over ook nog het blad BIJEN, waarin zij het biologisch-dynamisch imkeren mist. Ze vindt het vreemd dat daar in BIJEN nooit aandacht aan besteed wordt, terwijl elke imker zijn voordeel kan doen met de andere denkbeelden die daar heersen.

Voorbeeld? 'Neem nou de zwerm. De natuurlijke zwerm en de kunstzwerm. Die worden in de traditionele imkerij meestal over één kan geschoren. Maar er zit vanuit het volk bekeken wel een wereld van verschil tussen. De natuurzwerm is een harmonisch geheel; de kunstzwerm is een door de imker bijeengeraapte afsplitsing'. Over saamhorigheid gesproken ...